

A REMÉNY GYERTYÁI

Egyházi válaszok a teremtésvédelemmel
kapcsolatos tévhitekre és kifogásokra

„Az ég az Úr ege,
a földet az emberek
fiainak adta.”

(Zsolt 115,16)

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezető	4
Majd az új generáció	6
Majd a nagyok	8
Mi közöm hozzá keresztényként?	10
A Földet uralmunkra bízta az Úr	12
Ökológiai MEGTÉRÉS? Szentségtörés!	14
Túl sokan vagyunk	16
Együtt? Ugyan már!	17
Ez túl radikális	18
Túl gyarlók vagyunk változtatni	20
Majd a technológia	22
Csak hiszti!	24

FORRÁSOK ÉS HIVATKOZÁSOK

Ferenc pápa Laudato si' kezdetű enciklikája
a közös otthon gondozásáról (2015)

https://katolikus.hu/media/laudato_si_enciklika.pdf

XVI. Benedek pápa üzenete a béke
43. világnapjára (2010)

<https://katolikus.hu/dokumentumtar/uzenet-a-beke-43-vilagnapjara>

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia
Felelősségünk a teremtett világért című körlevele
(2008)

<https://mek.oszk.hu/10000/10014/10014.pdf>

Velencei Nyilatkozat (2002)

<https://teremtesvedelem.hu/content/cikk/velencei-nyilatkozat>

BEVEZETŐ

Korunk egyik legnagyobb kihívása, hogy miként őrizhetjük meg a teremtett világot a jövő nemzedékei számára. A környezeti válság, az éghajlatváltozás, a természeti erőforrások kimerülése, a társadalmi igazságtalanságok megélése, az élővilág pusztulása sokakban bizonytalanságot, tehetetlenséget vagy éppen kételyt ébresztenek. Gyakran halljuk: „Majd a technológia megoldja.” „Egy ember úgysem tud változtatni.” „Ez nem az Egyház dolga.” „Majd a következő generáció.”

A Naphimnusz Teremtésvédelmi Közhasznú Egyesület által kidolgozott, **Remény gyertyái** nevű, kitelepüléseknél használt szemléletformáló eszköz ezekre a kérdésekre és kifogásokra hívja fel a figyelmet. Minden gyertya egy-egy gyakran felmerülő kérdést vagy kifogást állít eléink, amelyre az Egyház tanításából vett rövid idézet kínál új szempontot és hív továbbgondolásra. Ez a füzet a Remény gyertyái bemutatóanyagán olvasható idézetek teljes szövegét és forrását tartalmazza, hogy az érdeklődők mélyebben is megismerhessék az Egyház tanítását a teremtésvédelemről.

A füzetben olvasható idézetek nem új véleményeket fogalmaznak meg, hanem olyan tanítóhivatali dokumentumokból származnak, mint Ferenc pápa *Laudato si'* enciklikája, XVI. Benedek pápa és Szent II. János Pál tanításai, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia körlevele, valamint ökumenikus nyilatkozatok.

Ezek az írások közös üzenetet hordoznak: a teremtés védelme nem csupán környezetvédelmi feladat, hanem lelki, erkölcsi és közösségi küldetés. A keresztény ember nem ura, hanem felelős gondozója a rábízott világnak. A remény pedig nem a nehézségek tagadásából fakad, hanem abból a hitből, hogy Isten ma is cselekszik a világban, és bennünket is meghív arra, hogy munkatársai legyünk.

A gyertya fénye önmagában gyenge, mégis képes megtörni a sötétséget. Hasonlóképpen egy-egy őszinte döntés, egy közösség elköteleződése vagy egy megváltozott szemlélet is reményt gyújthat másokban. E füzet célja, hogy ezekkel az idézetekkel bátorítást adjon a gondolkodáshoz, a párbeszédhez és a cselekvéshez, valamint megerősítse: a teremtett világ iránti felelősség a keresztény remény hiteles megélése.

AZ ÚJ GENERÁCIÓ...

Talán a következő generáció jobban tudja kezelni... Ők már belenőnek az öko-gondolkodásba.

„Milyen világot szeretnénk hagyni azokra, akik utánunk jönnek, a gyermekekre, akik most nőnek fel?

Ez a kérdés nem csak elszigetelten a környezetre vonatkozik, mert nem lehet elkülönítve tárgyalni a témát. Amikor rákérdezünk a világra, amelyet hátra akarunk hagyni, mindekelőtt általános irányára, értelmére, értékeire gondolunk. Ha ez az alapkérdés nem lüktet állandóan bennünk, nem hiszem, hogy környezetvédelmi aggodalmainknak jelentős hatásai lehetnének.

De ha bátran feltesszük ezt a kérdést, kérlelhetetlenül továbbbi, nagyon egyenes kérdésekhez vezet minket: Mi végett vagyunk ezen a világon? Mi végett születtünk erre az életre?

Miért dolgozunk és küzdünk? Miért van szükségünk ránk ennek a földnek? Ezért már nem elég azt mondani, hogy törődnünk kell a jövő nemzedékekkel. Tudatára kell ébrednünk, hogy saját méltóságunk forog kockán.

Mi vagyunk a leginkább érdekelték abban, hogy lakható bolygót hagyjunk a minket követő emberiségre. Ez egy értünk játszódó dráma, mert azt a kérdést szegezi nekünk, hogy mi az értelme életünknek ezen a földön.”

Ferenc pápa, Laudato si', 160.

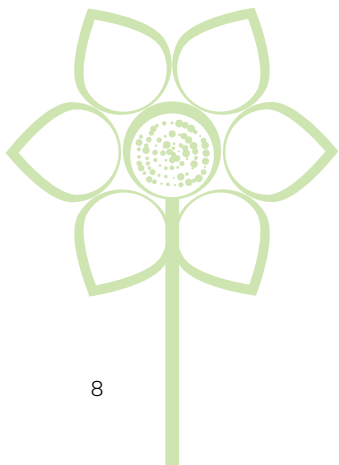
MAJD

A NAGYOK...

Egyedül túl kevesek vagyunk, semmit sem tehetünk. Csak a kormányok és a nagyvállalatok tudnák megoldani a bajokat.

„Igen nemes dolog, ha valaki vállalja a teremtéssel való tördés kötelességét mindennapi apró tettek által [...] ilyenek például: a műanyag és a papír használatának kerülése, a vízfogyasztás csökkentése, a szelektív hulladékgyűjtés, csak annyit főzni, amennyit ésszerűen meg tudunk enni, a többi élőlényrel való gondoskodó bánásmód, a tömegközlekedés vagy a közös járműhasználat gyakorlata, a faültetés, a felesleges világítás kikapcsolása, és így tovább. [...]

Nem szabad azt gondolnunk, hogy ezek az erőfeszítések nem változtatják meg a világot. **Az ilyen tettek valami olyan jót terjesztenek a társadalomban, amely mindig több gyümölcsöt terem annál, mint amennyit észlelhetünk**, mert olyan jót hoznak létre e földön, amely mindig – ha olykor láthatatlanul is – igyekszik tovaterjedni.

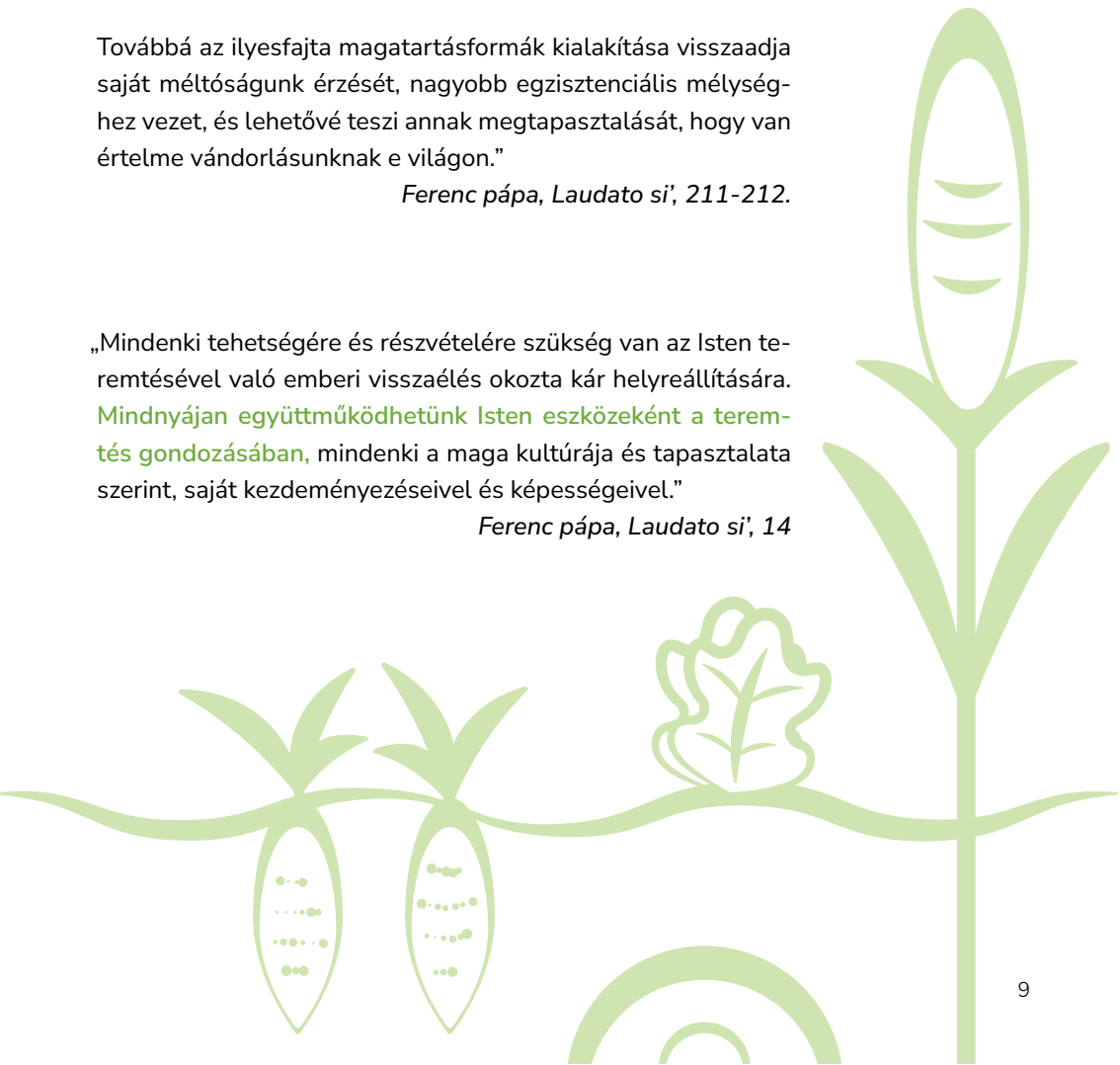
Továbbá az ilyesfajta magatartásformák kialakítása visszaadja saját méltóságunk érzését, nagyobb egzisztenciális mélységhez vezet, és lehetővé teszi annak meg tapasztalását, hogy van értelme vándorlásunknak e világon.”

Ferenc pápa, Laudato si', 211-212.

„Mindenki tehetségére és részvételére szükség van az Isten teremtésével való emberi visszaélés okozta kár helyreállítására.

Mindnyájan együttműködhetünk Isten eszközeként a teremtés gondozásában, mindenki a maga kultúrája és tapasztalata szerint, saját kezdeményezéseivel és képességeivel.”

Ferenc pápa, Laudato si', 14

MI KÖZÖM

HOZZÁ KERESZTÉNYKÉNT?

Az egyháznak a lelkekkel, a megváltással kell foglalkoznia, nem zöldüggekkel.

„Bár az Egyház kerüli, hogy érdemben beleszóljon specifikus gyakorlati megoldásokba, mivel „emberségben jártas”, igyekszik határozottan felhívni a figyelmet a Teremtő, az ember és a teremtett világ közötti kapcsolatra. 1990-ben **II. János Pál** „ökológiai válságról” beszélt, és hangsúlyozva, hogy ez döntően etikai természetű dolog, rámutatott „egy új szolidaritás sürgető, erkölcsi szükségességére”.

A válság növekvő mértékű megnyilvánulása láttán ez a felhívás ma még sürgősebb, és felelőtlenség lenne, ha nem fordítanánk rá komoly figyelmet. Hogy is maradhatnánk közömbösek az olyan jelenségekből fakadó problémákkal szemben,

mint az éghajlatváltozás, az elszivatagosodás, óriási mezőgazdasági területek termelésének hanyatlása és elvesztése, folyók és talajvízrétegek elszennyeződése, a biodiverzitás elvesztése, szélsőséges természeti jelenségek növekedése, az egyenlítő menti és trópusi erdők pusztulása?

Hogy is hagyhatnánk figyelmen kívül az ún. „környezeti menekültek” jelenségét: azokról az emberekről van szó, akiknek lakóhelyük környezetének pusztulása miatt el kell hagyniuk otthonukat – gyakran javaikat is –, és szembe kell nézniük a kényszerű elvándorlás veszélyeivel és ismeretlenségével? Hogy is ne reagálnánk azokra a már meglévő vagy lehetséges konfliktusokra, amelyek a természeti erőforrásokhoz való hozzáféréshez kapcsolódnak?”

*XVI. Benedek pápa üzenete a béke
világnapjára, 2010., 4.*

A FÖLD ET

URALMUNKRA BÍZTA AZ ÚR

Isten azért teremtette az embert, hogy uralkodjon a Földön. Ez a miénk.

„Nem mi vagyunk Isten. A föld létezett már előttünk, és mi ajándékba kaptuk. Ez a tény lehetővé teszi azt, hogy válaszoljunk egy vádra, amelyet a zsidó-keresztény felfogással szemben megfogalmaztak: azt mondták, hogy mivel a Teremtés könyvének elbeszélése arra hívja az embert, hogy „uralkodjon” a földön (vö. Ter 1,28), ez hozzájárult a természet könyörtelen kizsákmányolásához, mert az embert uralkodó és pusztító lényként mutatja be. Ez nem helyes értelmezése a Bibliának, az Egyház nem így érti azt.

Ha igaz is, hogy néha mi, keresztények helytelenül értelmeztük a Szentírást, **ma határozottan el kell utasítanunk azt,**

hogy a többi teremtmények feletti abszolút uralkodásra lehessen következtetni abból, hogy az ember Isten képére teremtetett és azt a megbízatást kapta, hogy uralkodjon a földön.

Fontos, hogy a bibliai szövegeket a hozzájuk tartozó szövegösszefüggésben, megfelelő hermeneutikával olvassuk, és arra is emlékezzünk, hogy **a világ kertjét művelni és őrizni kaptunk meghívást** (vö. Ter 2,15).

A „művelni” jelentése: megmunkálni, felszántani vagy dolgozni rajta, az „őrizni” jelentése pedig: megvédeni, gondozni, megóvni, fenntartani, figyelemmel kísérni. Ez egymás iránti felelős viszonyt jelent az ember és a természet között. Minden közösség kiveheti a föld javaiból, amire szüksége van az életben maradáshoz, de kötelessége meg is védeni és biztosítani termékenysége folyamatosságát a jövőbeli nemzedékek számára. Mert végeredményben „az Úr a föld” (Zsolt 24,1), övé „a föld és minden, ami rajta van. Ezért Isten megtagad minden abszolút birtoklásra irányuló igényt.” (vö. Törv 10,14)”

Ferenc pápa, Laudato si', 67.

ÖKOLÓGIAI

MEGTÉRÉS? SZENTSÉGTÖRÉS!

Mi az az „ökológiai megtérés”? Nem túlzás a legszentebb lelkiiséghez hasonlítani ezeket a földi dolgokat?

„Ha „a külső sivatagok azért szaporodtak el a világon, mert a belső sivatagok szétterjedtek”, a környezeti válság mély belső megtérésre hívó felszólítás. De azt is el kell ismernünk, hogy vannak olyan elkötelezett és imádságos keresztények, akik – a realizmus és pragmatizmus ürügyén – nemegyszer kinevetik a környezet miatti aggodalmakat.

Mások passzívak, nem határozzák el magukat szokásaik megváltoztatására, és így inkohereussá válnak. **Ökológiai megtérésre van tehát szükségük, amely azt jelenti: megengedik, hogy Jézussal való találkozásuk minden következménye megjelenjen az őket körülvevő világhoz fűződő kapcsolataik-**

ban. Annak a hivatásnak a megélése, hogy védelmezői legyünk Isten művének, lényegi része az érényes életnek, nem valami szabadon választható feladat.”

Ferenc pápa, Laudato si', 217

„A környezetvédelem érdekében a gazdaságban paradigmaváltásra, vagyis a haszonelvű szemléletet felváltó érték vagy érényetika követésére van szükség. Olyan egyetemes, mindent átfogó szemléletmódot kell elsajátítanunk, ahol Isten és az általa alkotott erkölcsi és természeti rend kerül előtérbe. **A Szentírás a gondolkodásmód gyökeres megváltozását „megtérésnek” nevezi, ami alkalmazható az ember és a teremett világ kapcsolatára is.** A görög metanoia kifejezés a belső, a gondolkodás, a lelkület (nousz) átalakulását jelzi. A Názáreti Jézus messiási működésének kezdetén, Isten országa eljövetelének meghirdetésekor is megtérést kívánt (vö. Mk 1,15), ami nála „az élet átalakítását, az életút gyökeres megváltozásának fordulátát jelenti”.

*Felelősségünk a teremett világért –
A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia körlevele
a teremett világ védelméről, 2008, 137.*

SOKAN VAGYUNK

Az a bajok gyökere, hogy túl sokan vagyunk. A túlnépesedést kell megoldani.

„Ahelyett, hogy megoldanák a szegények problémáit és egy másfajta világban kezdenének gondolkodni, vannak, akik csak a születési arányszám csökkentését tudják javasolni. [...] Ha valaki a népesség növekedését és nem bizonyos emberek szélsőséges és válogatós fogyasztását hibáztatja, az **az egyik módja annak, hogy ne nézzen szembe a problémákkal.**

Így akarják legitimálni a jelenlegi elosztási modellt, amely szerint egy kisebbség úgy véli, joga van ahhoz, hogy olyan arányban fogyasszon, amelyet lehetetlen lenne általánossá tenni, mert a bolygó be sem tudná fogadni egy ilyen fogyasztás hulladékát.”

Ferenc pápa, Laudato si', 50.

UGYAN MÁR!

Idealizmus a közösségekben reménykedni. A hagyományos közösségek felbomlottak, a templomok üresek, a plébániákon sincs élet és közösség.

„Mindazonáltal ahhoz, hogy megoldjunk egy ilyen bonyolult helyzetet, amilyennel a mostani világnak szembe kell néznie, nem elég, ha mindannyian külön-külön jobbá válunk. Az egymástól elszigetelt egyének elveszíthetik képességüket és szabadságukat arra, hogy legyőzzék az instrumentális ész logikáját, és kiszolgáltatva maradnak az erkölcs nélküli, a társadalmi és környezeti érzék nélküli fogyasztói gondolkodás kénye-kedvének.

A társadalmi problémákra közösségi hálóval kell válaszolni [...] a tartós változás dinamizmusának elindításához szükséges ökológiai megtérés egyben közösségi megtérés is.”

Ferenc pápa, Laudato si', 219.

RADIKÁLIS...

Ferenc pápa túl radikális,
eltúlozza a problémát.

„A harmadik évezred küszöbén, ebben a történelmi pillanatban mindannyian szomorúan látjuk az erőszak, az éhezés, a szegénység és betegségek okozta rengeteg emberi szenvedést. Az emberiséget és az egész teremtést az alapvető természeti források, a víz, a levegő és a talaj pusztulásából fakadó szenvedés sújtja, mindez pedig egy olyan gazdasági és technológiai fejlődés eredménye, amely nem ismerte fel és nem veszi figyelembe önnön korlátait. (...)

Azon felismerésből kiindulva, hogy a világot Isten teremtette, megláthatjuk a benne rejtőző objektív erkölcsi rendet, amely a környezethez fűződő erkölcsi viszonyunkat is meghatározza. Ebből a nézőpontból a keresztények, és valamennyi hívő megkülönböztetett szereppel bír az erkölcsi értékek kinyilvánításában.

nításában és az emberek környezeti tudatosságra való nevelésében, amely önmagunkkal, másokkal és az egész teremtéssel szembeni felelősségünk.

Bűnbánatra van szükség, és arra hogy megpróbáljuk megújítani azt, ahogyan magunkra, egymásra és a minket körülvevő világra tekintünk, a teremtés isteni nézőpontjának szemszögéből. **A gond nem pusztán gazdasági vagy technológiai; elsősorban erkölcsi és lelki.**

Megoldást a gazdaság és a technológia területén csak akkor találhatunk, ha mélységes változás megy végbe szívünkben, amely elvezethet bennünket életformánk megváltoztatásához, valamint fogyasztásunk és termelésünk fenntarthatatlan formáinak átalakításához. Az őszinte megtérés Krisztusban képessé tesz minket, hogy megváltoztassuk gondolkodásunkat és cselekedeteinket.”

*Velencei Nyilatkozat –
Szent II. János Pál pápa és
Őszentsége I. Bartholomeiosz
ökumenikus pátriárka közös
nyilatkozata a környezeti etikáról,
2002. június 10.*

GYARLÓK VAGYUNK VÁLTOZTATNI

Az emberek gondolkodását, önzését, kényelemszeretetét úgysem lehet megváltoztatni.

„Nincs minden veszve, mert az emberek, akik képesek végtelenig lealacsonyodni, képesek felemelkedni, újra a jót választani és megújulni is, minden rájuk erőltetett mentális és társadalmi korlátozás ellenére. Képesek őszintén magukba nézni, rádöbbszenni megcsömörlöttségükre, és az igazi szabadság felé vezetni, új utakra lépni. *Nincsenek rendszerek, amelyek teljesen kiirtanák a jóra, az igazságra és a szépségre való nyitottságot, sem azt a válaszadó képességet, amelyet Isten folyamatosan bátorít az emberi szív legmélyén.* Minden embertől kérem, aki e világon él, hogy ne felejtse el ezt a méltóságát, amelyet senkinek sincs joga elvenni tőle.”

Ferenc pápa, Laudato si', 205.

„Egyre nyilvánvalóbbá válik, hogy a környezet pusztulásának problémája arra hív minket, hogy felülvizsgáljuk életstílusunkat, valamint a fogyasztás és a termelés elterjedt modelljeit, amelyek gyakran társadalmi, környezeti, sőt gazdasági szempontból is tartathatatlanok. Nem tudunk tovább meglenni valódi szemléletmód-váltás nélkül, amely új életstílushoz vezet, „amelynek elemei az igaz, a szép és a jó keresése, valamint a többi emberrel alkotott közösség a közös fejlődés érdekében. Ezeknek az elemeknek kell a fogyasztási, takarékoskodási és a beruházási szokásokat meghatározni”.

Mind inkább a béke építésére kell nevelni az egyéni, a családi, a közösségi és politikai szinten. *Mindannyian felelősek vagyunk a teremtett világ védelméért és megőrzéséért. Ez a felelősség nem ismer határokat.* A szubszidiaritás elvének megfelelően, mindenki számára fontos, hogy elkötelezetten dolgozzon saját szintjén az egyéni érdekek túlsúlyának leküzdésén. A civil társadalom azon csoportjainak, valamint azon nem kormányzati szervezeteknek, amelyek határozottan és nagylelkűen dolgoznak az ökológiai felelősség terjesztésén – amelynek egyre inkább a „humánökológiához” kellene kötődnie –, kiemelt szerepük van a figyelem felkeltésében és a gondolkodásmód formálásában. A médiának szintén felelőssége van, abban a tekintetben, hogy pozitív és inspiráló modelleket ajánljon.

Összefoglalva, *a környezettel való törődésünk megkívánja, hogy a világot átfogóan és globálisan szemléljük,* felelősségteljes közös erőfeszítést kíván, hogy túllépve az önző, nemzeti érdekekre irányuló magatartáson, olyan szemléletmód felé haladjunk, amely mindig minden nemzet szükségletét szem előtt tartja. Nem maradhatunk közömbösek azzal szemben, ami körülöttünk történik [...]

XVI. Benedek pápa üzenete a béke világnapjára, 2010, 11.

A TECHNOLÓGIA

A környezetbarát új technológiák majd megoldják a problémát.

„Sokáig abban a tévhitben ringattuk magunkat, hogy a környezeti problémák oka a nem megfelelő technológiák alkalmazása, és a technika fejlődése majd automatikusan megoldja valamennyi gondunkat. Ez a technológiai optimizmus ma már nem tartható.

Természetesen ki kell használni az új, alternatív, környezetkímélő technológiákban rejlő valamennyi lehetőséget, azonban nem hihetjük, hogy ez önmagában alkalmas lesz a válság megoldására. Annak okai ugyanis sokkal mélyebben húzódnak. [...]

A természeti környezettel fenntartható egyensúlyban élő ember javának előmozdításához elengedhetetlenül szükséges a

megfelelő gazdasági modell, a szankciókat is tartalmazó jogi szabályozás, de **ezek végső alapját és jó működésének garanciáját az ember egyre nagyobb környezet-tudatossága, megváltozott szemlélete és magatartása jelenti.** A környezeti válság gyökere ugyanis - ahogyan azt II. János Pál pápa 1990-ben, a Béke Világnapjára írt Üzenetében is megfogalmazta - legnagyobbbrészt erkölcsi természetű.”

*Felelősségünk a teremtett világért –
A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia körlevele
a teremtett világ védelméről, 2008, 21., 28.*

CSAK

HISZTI!

A klímaváltozás és a zöldségek csak politikai propaganda, az emberek megfélemlítésére és a bűntudatkeltésre jó.

„A természet tönkretétele, az erőforrások gyors elhasználása már ma is tapasztalható hátrányos következményekkel jár. A jövőben azonban a jelenleginél is sokkal súlyosabb hatásokkal kell számolnunk. **Jelenlegi gazdasági modellünk, anyagi jólétünk árát a jövő nemzedékek fogják megfizetni, tönkretett természet, változó klíma, fogyó természeti kincsek, romló életkörülmények formájában.** A nemzedékek közti igazságosság megteremtése nélkül, ami a fenntarthatóság talpköve is, nem tekinthetjük megoldottnak a problémát. Szembe kell néznünk azzal a felelősséggel, amellyel utódainknak, a jövő generációknak tartozunk, hogy olyan, jelenlegihez hasonlóan élhető, gazdag és csodálatos természeti környezetet hagyjunk számukra, mint amelyet mi örököltünk elődeinktől.”

Felelősségünk a teremtett világért –

*A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia körlevele
a teremtett világ védelméről, 2008, 27.*

A qr-kód beolvasásával a kiadvány letölthető honlapunkról:

Médiapartnerünk:

A kiadványt támogatta:

NAPHIMNUSZ

TEREMTÉSVÉDELMI EGYESÜLET

A Naphimnusz Teremtésvédelmi Egyesület küldetése 2011-es megalakulása óta, hogy a hivatalos egyházi szervezetek kezdeményezéseivel teljes összhangban, mintegy arra adott „alulról jövő” válaszként, kihasználva a társadalmi környezetben civil szervezetként adódó mozgásteret, népszerűsítse és segítsen átültetni a gyakorlatba az Egyház tanításának megfelelő környezettudatos gondolkodás- és cselekvésmódot.

Célunk aktívan elősegíteni a magyar katolikus közösségek teremtésvédelmi elköteleződését, és koordinálni a közösségek együttműködését ebben a témában, összekapcsolni a teremtett világ megóvásáért tevékenykedni szándékozókat.

Vízióink olyan tradícióban gyökerező, az egyetemességbe kapcsolódó, felelősen gondolkodó és cselekvőképes közösségek létrejötte, amelyek olyanok az ökológiai válság által fenyegetett világban, mint a talajt megköttő növények az eróziótól fenyegetett hegyoldalon.

Egyesületünk feladatának tartja, hogy a már létező közösségeket megismertesse a teremtésvédelem spiritualitásával, elősegítse ezáltal, hogy a vízióban megfogalmazott szerepüket be tudják tölteni, azaz váljanak önálló, felelősen gondolkodó és cselekvőképes, önfenntartó közösségekké.

Kiadó: Naphimnusz Teremtésvédelmi Közhasznú Egyesület

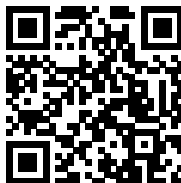
Felelős kiadó: dr. Nemes Csaba

Grafikai tervezés, tördelés, illusztráció: Bánhegyi Tímea

Kiadás éve: 2026

© Naphimnusz Teremtésvédelmi Egyesület, 2026

www.teremtesvedelem.hu

A kiadvány újrahasznosított papírra készült.

